

Πιο κοντά στον άνθρωπο παρά στους θεούς, ο Απόλλωνας θεωρείται το τελευταίο δημιούργημα της ελληνικής θεογονίας και συγκεντρώνει όλες τις φυσικές, αισθητικές και πνευματικές ομορφιές, που οι αρχαίοι Έλληνες αναγνώριζαν στο τέλει άτομο: Την τέλεια ωραιότητα της ελληνικής φύσης, το φως του ήλιου, την αγάπη στη μουσική και την ποίηση, την διάνοια και τη μαντική τέχνη. Σίγουρα κατάγεται από τη λατρεία του Ήλιου, που συνεχίστηκε ως τα ιστορικά χρόνια με κέντρο τη Ρόδο, αλλά είναι βέβαιο πως ο διαχωρισμός πρέπει να έγινε στην εποχή ακόμα της μυκηναϊκής κυριαρχίας. Άλλωστε, τόσο η πάλη του με τον Πύθωνα, όσο και η εξορία κι επιστροφή του μαρτυρούν την αντιπαλότητα με κάποια προγενέστερη θεότητα. Ο Πύθωνας ήταν δράκοντας που δημιουργήθηκε από τη σαπίλα της γης. Γεννήθηκε στην Πύθωνα (από το ρήμα πύθω, που σημαίνει σαπίζω), ονομασία που είχε δοθεί στην περιοχή των Δελφών, όπου, μετά τον κατακλυσμό του Δευκαλιώνα, σχηματίστηκε έλος με λιμνάζοντα ύδατα, που βρομούσαν και προκαλούσαν αρρώστιες. Το έλος αποξηράνθηκε από τις ακτίνες του ήλιου, που σήμαινε ότι τον δράκοντα σκότωσε ο Απόλλωνας που γι' αυτό ονομάστηκε Πύθιος.

Μόλις ο Απόλλωνας γεννήθηκε, η Θέμιδα του πρόσφερε αμβροσία και νέκταρ. Αμέσως σηκώθηκε, δήλωσε πως θα αποκαλύπτει τις θελήσεις του πατέρα του, άρπαξε τη λύρα και το τόξο κι άρχισε να σκαρφαλώνει στο βουνό της Δήλου, ενώ όλο το νησί λαμποκοπούσε σα να ήταν φτιαγμένο από χρυσάφι. Τέσσερις μέρες αργότερα, η Ήρα έστειλε τον δράκοντα Πύθωνα να σκοτώσει τη Λητώ. Ο νεογέννητος θεός τον εξόντωσε με τα βέλη του.

Η πιο επίσημη εκδοχή αναφέρει ότι η νύμφη Δελφούσα ή Τιλφούσα τον έπεισε να πάει κοντά σε μια χαράδρα της Κρίσσας, ελπίζοντας ότι ο δράκοντας που ζούσε εκεί και φύλαγε το μαντείο της Θέμιδας ή της Γης θα τον εξολοθρεύσει. Στη μάχη, όμως, που ακολούθησε, ο Απόλλωνας βγήκε νικητής. Για να εξαγνιστεί για το φονικό, αναγκάστηκε να πάει για κάποια χρόνια στην κοιλάδα των Τεμπών, όπου περιφερόταν χωρίς σκοπό.

Λένε πως αυτό το διάστημα βρέθηκε στην ευλογημένη χώρα των Υπερβορείων με το αιώνιο φως, απ' όπου κάποια στιγμή γύρισε στεφανωμένος, κρατώντας δάφνη κι ακολουθούμενος από τιμητική πομπή. Οι Υπερβόρειοι ήταν λαός ονομαστός για τη μακροβιότητά του, κατοικούσε πέρα από τον Βορρά, στη χώρα όπου το φως ήταν αιώνιο, υπήρχε πάντα καλοκαίρι κι επικρατούσαν η ειρήνη και η ευημερία. Συγγέονταν με τους Σκύθες της περιοχής πέρα από τον Ίστρο ποταμό (σημερινό Δούναβη) ή με κάποιους γείτονές τους.

Γράφει ο Πλίνιος (τον 1^ο μ.Χ. αιώνα) γι' αυτούς:

«Η χώρα τους είναι εύφορη, ο αέρας καθαρός και γαλήνιος, η ζωή τους πιο μακρόχρονη και πιο ευτυχισμένη από των άλλων ανθρώπων καθώς ούτε αρρώστιες γνωρίζουν ούτε πόλεμο ούτε εγκλήματα. Κατοικούν σε δάση και όμορφα λιβάδια και τρέφονται από τους καρπούς των δέντρων. Προσφέρουν γεύματα σε συγγενείς και φίλους, στολισμένοι με λουλούδια στεφάνια που, μετά, ρίχνουν στα αφρισμένα κύματα».

Οκτώ αιώνες πριν από τον Πλίνιο, οι Έλληνες είχαν γνωρίσει τους Υπερβόρειους, όταν έκτισαν την αποικία Ολβία (Ευτυχισμένη), μόλις σαράντα χμ. από τις εκβολές του Δνειπερου ποταμού (τότε Βορυσθένη). Δεξιά κι αριστερά στις όχθες του, ζούσαν οι Σκύθες. Και, δυτικά της Ολβίας, ζούσαν οι Καλλιπίδες, λαός που είχε προκύψει από ανάμιξη των Ελλήνων με τους Σκύθες. Στα επόμενα χρόνια, καμιά εικοσαριά ελληνικές αποικίες ήρθαν σε επαφή με τους Υπερβόρειους που γνώρισαν τα αγαθά αλλά και τις συνέπειες του πολιτισμού. Πια, οι Έλληνες τους ονόμαζαν Σκύθες.

Ήταν όταν ο Απόλλωνας επικράτησε στις προγενέστερες λατρείες κι ο ερχομός του συνδέθηκε με την «κάθοδο των Δωριέων» ή με το χάος των κινουμένων λαών. Αμέσως, εγκατέστησε δικό του ιερό, έφερε και ιερείς από την Κρήτη, πήρε και το δέρμα του Πύθωνα και σκέπασε τον τρίποδα με αυτό. Από τότε, οι Δελφοί του ανήκουν.

(τελευταία επεξεργασία, 12 Δεκεμβρίου 2020)